

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie: „Lepsze wspieranie mobilności młodzieży w Europie: aspekty praktyczne i harmonogram”

(2008/C 224/23)

W piśmie z 25 października 2007 r., działając na podstawie art. 262 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, francuski sekretarz stanu ds. europejskich Jean-Pierre JOUYET, zwrócił się w imieniu przyszłej prezydencji francuskiej do Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego o opracowanie opinii rozpoznawczej w sprawie:

„Lepsze wspieranie mobilności młodzieży w Europie: aspekty praktyczne i harmonogram”

Sekcja Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Obywatelstwa, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 7 maja 2008 r. Sprawozdawcą był José Isaiás RODRÍGUEZ GARCÍA-CARO.

Na 445. sesji plenarnej w dniach 28 i 29 maja r. (posiedzenie z 29 maja 2008 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 117 do 4 — 1 osoba wstrzymała się od głosu — przyjął następującą opinię:

1. Wnioski

1.1 Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny z zadowoleniem przyjmuje zainteresowanie i wsparcie ze strony przyszłej francuskiej prezydencji w Radzie dla sprawy mobilności młodych Europejczyków. Już na posiedzeniu w Nicei w grudniu 2000 r. Rada Europejska przyjęła rezolucję zawierającą 42 środki mające na celu upowszechnienie i ułatwienie mobilności młodzieży. Po upływie kilku lat, przy okazji kolejnego przewodnictwa francuskiego w Radzie, ponownie stwierdzamy zainteresowanie rozwiązaniem problemów w zakresie mobilności naszych najmłodszych współobywateli.

1.2 Z punktu widzenia Komitetu głównym problemem, na który napotyka Unia Europejska w dziedzinie międzynarodowej mobilności młodzieży, jest oczywisty brak rozwiązań wielokrotnie już podnoszonych kwestii oraz trudności w stosowaniu przyjętych środków, mających na celu zaradzenie wspomnianym problemom. Lista zarówno samych problemów, jak i środków, które należy zastosować do ich usunięcia, jest długa. W związku z tym uważamy, że zadanie nie polega na poszukiwaniu przeszkód dla mobilności lub układaniu listy działań na rzecz jej upowszechniania, lecz na zajęciu się kwestiami podstawowymi, to znaczy na zastanowieniu się, czego już dokonano, a co pozostaje do zrobienia, a także na wykorzystaniu wyników.

1.3 Z tego względu zdaniem Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego nie jest konieczne powoływanie kolejnych zespołów ekspertów czy grup wysokiego szczebla, które prawdopodobnie zajmowałyby się zagadnieniami już omawianymi w przeszłości. Komitet uważa, że niezbędne jest powołanie grupy roboczej z udziałem różnych dyrekcji generalnych Komisji posiadających kompetencje w dziedzinie mobilności, która przeprowadziłaby analizę sytuacji i zajęła się w systematyczny sposób następującymi aspektami:

- określenie przeszkód zauważonych i opisanych w przeszłości;
- stwierdzenie, jakie środki przyjęto na szczeblu UE, by pokonać te przeszkody (rozporządzenia, dyrektywy, decyzje, rezolucje, zalecenia itp.);

- określenie opisanych wcześniej i dotąd nierozwiązanych problemów, które są obecnie rozwiązywane za pomocą aktów prawnych;
- określenie opisanych problemów, co do których nie podjęto dotąd żadnych inicjatyw;
- wskazanie środków, które były proponowane, lecz nie zostały uwzględnione lub zastosowane przez państwa członkowskie.

1.4 Należałoby również w usystematyzowany sposób zbadać sytuację młodych ludzi, dzieląc ich na grupy docelowe, w zależności od wspólnych cech ich sytuacji i napotykanym problemom. W ten sposób moglibyśmy dowiedzieć się szczegółowo, z czym borykają się różne grupy młodzieży, tak aby podjąć wybiórczo konkretne działania skierowane do tych grup. Dzięki temu, nie podejmując decyzji o charakterze ogólnym, zyskalibyśmy na efektywności i skuteczności.

1.5 Ta analiza powinna dotyczyć między innymi:

- studentów uniwersyteckich;
- młodzieży, która zakończyła cykl kształcenia uniwersyteckiego lub zawodowego i zaczyna pierwszą pracę;
- uczniów odbywających szkolenie zawodowe w ramach kształcenia przemienne;
- artystów;
- młodych wolontariuszy;
- młodych przedsiębiorców;
- młodzieży pozbawionej środków finansowych;
- młodych par, które muszą godzić życie rodzinne z pracą zawodową lub kształceniem;

- młodych ludzi w sytuacji wykluczenia społecznego.
- młodych ludzi poszukujących zatrudnienia oraz ich sytuacji w pierwszych latach pracy.

1.6 Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny uważa, że konieczne jest nie tyle dalsze określanie problemów i rozwiązań, ile zastosowanie odpowiednich środków w stosunkowo krótkim czasie, tak aby wszystko, co już wielokrotnie powiedziano i napisano o mobilności zaowocowało pokonaniem przeszkód dla mobilności młodzieży europejskiej.

1.7 Zaangażowanie wszystkich zainteresowanych stron na rzecz urzeczywistnienia mobilności młodzieży i bardziej proaktywna realizacja różnych kierunków polityki europejskiej w tej dziedzinie mogą mieć zasadnicze znaczenie dla dokonania znaczącej zmiany obecnej sytuacji.

2. Wprowadzenie

2.1 Uzasadnienie opracowania opinii rozpoznawczej

2.1.1 Niniejszy dokument sporządzono na wniosek złożony do Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego przez sekretarza stanu ds. europejskich Ministerstwa Spraw Zewnętrznych i Europejskich Republiki Francji. W dniu 25 października 2007 r. sekretarz stanu zwrócił się do Komitetu z wnioskiem o opracowanie opinii rozpoznawczej w sprawie: **„Lepsze wspieranie mobilności młodzieży w Europie: aspekty praktyczne i harmonogram”**. Wniosek ten złożono w kontekście przewodnictwa Francji w Radzie Unii Europejskiej w drugiej połowie 2008 r.

2.1.2 Jednocześnie komisarz europejski ds. edukacji i szkoleń opowiedział się za utworzeniem grupy ekspertów wysokiego szczebla ds. zwiększenia mobilności Europejczyków. W celu określenia środków, które mają być wprowadzone, by zintensyfikować wymianę młodzieży i pomoc na rzecz mobilności w ramach szkolenia zawodowego i kształcenia dorosłych oraz zwiększyć mobilność młodych artystów, menedżerów w przedsiębiorstwach i wolontariuszy, grupa wysokiego szczebla rozpoczęła swoje prace 24 stycznia 2008 r., przewidując ich zakończenie w połowie tego roku w formie raportu strategicznego.

2.2 Mobilność w Unii Europejskiej. Więcej niż prawo do swobodnego przemieszczania się.

2.2.1 Mobilność jest prawem przyznanym na mocy art. 18 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską. Prawo to jest następnie ściślej określone w dziedzinie edukacji i szkoleń na podstawie postanowień art. 149.4 i 150.4 tego traktatu. Dlatego też z tego punktu widzenia zarówno Unia Europejska, jak i państwa członkowskie powinny przedsięwziąć środki konieczne do zagwarantowania prawa do mobilności w celach związanych z pracą zawodową, kształceniem, wolontariatem lub po prostu w celach rekreacyjnych.

2.2.2 Początkowo swobodny przepływ pracowników, jako jedna z czterech podstawowych swobód Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej — obok swobodnego przepływu towarów, kapitału i usług — był podstawą, na której opierała się mobilność obywateli państw członkowskich. Aby zagwarantować swobodny przepływ pracowników, przyjęto ważne wspólnotowe akty prawne, przede wszystkim w dziedzinie usług socjalnych. Akty te dotyczyły także członków rodziny pracowników przemieszczających się w obrębie Unii Europejskiej. Następnie, po wprowadzeniu programów wspólnotowych w dziedzinie edukacji, szkoleń i badań, ujawniło się wiele innych przeszkód dla mobilności transgranicznej.

2.2.3 W miarę upływu lat w wielu dokumentach o różnym charakterze wskazywano na rozmaite przeszkody dla mobilności, a także zaproponowano, opisano i niekiedy skutecznie wdrożono rozwiązania, które pozwoliły na usunięcie przeszkód dla przepływu i osiedlania się obywateli Unii Europejskiej poza swoim krajem pochodzenia.

2.2.4 Jednakże czas pokazał, że określanie przeszkód i przedstawianie propozycji nie zawsze wystarczało, by usunąć bariery i ostatecznie wyeliminować problemy w zakresie swobodnego przepływu i mobilności. Komitet stwierdza, że w różnych dokumentach instytucji europejskich nieraz wskazywano na te same problemy, a nawet wielokrotnie przedstawiano środki naprawcze, które proponowane były już wcześniej, lecz często nie zostały zrealizowane.

2.2.5 EKES jest świadom, że rozwiązanie pewnych problemów w zakresie mobilności może być trudne. Stwierdza jednak, że w niektórych wypadkach wola rozwiązania tych problemów nie odpowiada znaczeniu, jakie dla obywateli ma usunięcie przeszkód administracyjnych lub prawnych dla mobilności.

2.2.6 Z punktu widzenia prawnego potencjał przyjętych środków w zakresie usuwania problemów stojących na przeszkodzie mobilności zależy bezpośrednio od zastosowanego aktu prawnego. Szersze użycie zaleceń lub rezolucji stwarza mniejsze szanse na wdrożenie proponowanych środków we wszystkich państwach członkowskich. Jeśli Komisja musi niekiedy składać skargę do Trybunału Sprawiedliwości, by dokonało transpozycji danej dyrektywy do prawodawstwa danego państwa członkowskiego, to tym bardziej zwykle zalecenia mogą nie być uwzględniane i w ten sposób proponowane środki stają się nieskuteczne.

2.2.7 Prawdą jest, że w miarę upływu czasu przeszkody o charakterze prawnym ustąpiły na rzecz innych przeszkód praktycznych związanych ze znajomością języków, dostępnością środków materialnych na korzystanie z mobilności, informowaniem i zainteresowaniem młodych ludzi itp., jednak prawdą jest także, że inne aspekty o charakterze równocześnie praktycznym i prawnym, takie jak uznawanie kwalifikacji, nadal są problemem w Unii.

2.2.8 Na wniosek instytucji europejskich lub z inicjatywy własnej EKES wielokrotnie wypowiadał się w sprawie tego ważnego zagadnienia, które ma bezpośredni wpływ na życie obywateli Unii. W swoich opiniach Komitet określił lub potwierdził występowanie różnego rodzaju barier, a także poparł rozmaite propozycje rozwiązań i sam sugerował możliwe rozwiązania. Dlatego też jako przedstawiciel zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego Komitet nadal będzie aktywnie pracował nad rozwiązaniem wszelkich problemów dotyczących obywateli unijnych w zakresie stosowania prawa do mobilności w Unii Europejskiej.

3. Przeszkody dla mobilności w Unii Europejskiej. Analiza sytuacji

3.1 „Zielona księga w sprawie edukacji, szkoleń i badań: przeszkody dla mobilności transgranicznej”⁽¹⁾ zawiera streszczenie przyczyn, przeszkód i możliwych rozwiązań w zakresie mobilności osób przemieszczających się w Unii Europejskiej ze względu na podejmowanie nauki. EKES sporządził w tej sprawie opinię⁽²⁾, w której przedstawił kilka rozwiązań w uzupełnieniu do rozwiązań proponowanych w zielonej księdze. W opinii tej stwierdzono, że bardziej materialne aspekty traktatów były wdrażane skuteczniej niż aspekty ludzkie, co sprzyjało rozwojowi prawodawstwa umożliwiającego łatwiejszy przepływ towarów niż osób w obrębie Wspólnoty. Komitet był zdania, że konieczne jest dążenie do kompromisu politycznego, pozwalającego na dalsze postępy w tworzeniu prawdziwej Europy obywateli.

3.2 Niektóre opisane wówczas przeszkody zostały usunięte, inne są w trakcie rozwiązywania, a jeszcze inne utrzymują się w takim samym lub jeszcze większym stopniu. Przeszkody te wiążą się m.in. z prawem do pobytu, uznawaniem kwalifikacji, brakiem możliwości przenoszenia stypendiów, systemem podatkowym każdego z państw członkowskich, systemem zabezpieczeń społecznych itp. Obok problemów natury prawnej pojawiły się problemy związane z trudnościami językowymi i kulturowymi, brakiem dostępnych informacji na temat krajów docelowych, życia codziennego w tych krajach itp. W wielu wypadkach problemy te są wciąż obecne.

3.3 Rada Europejska z Nicei przyjęła 14 grudnia 2000 r. rezolucję w sprawie planu działań na rzecz mobilności⁽³⁾. Rezolucja ta nawiązuje do konkluzji Rady Europejskiej z Lizbony z marca 2000 r., w których uznano, że należy pilnie usunąć przeszkody dla mobilności, z którymi borykają się obywatele Unii Europejskiej, tak aby stworzyć prawdziwy europejski obszar wiedzy. W rezolucji wymieniono czterdzieści dwa środki mające na celu przezwyciężenie przeszkód dla mobilności.

⁽¹⁾ COM(96) 462 wersja ostateczna.

⁽²⁾ Zob. opinia EKES-u z 26 lutego 1997 r. w sprawie Zielonej księgi w sprawie edukacji, szkolenia i badań naukowych: przeszkody na drodze mobilności transgranicznej, sprawozdawca: José Isaiás RODRIGUEZ GARCÍA-CARO (Dz.U. C 133 z 28.4.1997), pkt 3.1.2.

⁽³⁾ Dz.U. C 371 z 23.12.2000.

3.3.1 Te czterdzieści dwa środki obejmują następujące cele:

- przyjęcie europejskiej strategii na rzecz mobilności;
 - szkolenie ekspertów w dziedzinie mobilności;
 - rozwój wielojęzyczności;
 - ułatwienie dostępu do informacji dotyczących mobilności;
 - opracowanie mapy mobilności;
 - rozważenie sposobów finansowania mobilności;
 - demokratyzacja mobilności poprzez ułatwienie dostępu do niej w wymiarze finansowym i społecznym;
 - stworzenie nowych form mobilności;
 - poprawa warunków przyjmowania osób;
 - uproszczenie kalendarza mobilności;
 - nadanie osobom przemieszczającym się odpowiedniego statusu;
 - opracowanie systemu uznawania i równoważności dyplomów i szkoleń;
 - uznawanie zdobytego doświadczenia;
 - podkreślenie wartości okresów mobilności.
- 3.3.2 W rezolucji nadano priorytetowe znaczenie następującym środkom:
- rozwój wielojęzyczności;
 - utworzenie portalu oferującego dostęp do źródeł informacji o mobilności;
 - uznawanie okresów mobilności, zwłaszcza w ramach studiów prowadzących do uzyskania dyplomu;
 - szkolenie osób zajmujących się mobilnością, by mogli udzielać porad dotyczących projektów w zakresie mobilności;
 - opracowanie i przyjęcie karty jakości w zakresie mobilności;
 - opracowanie wykazu ścieżek mobilności i najlepszych rozwiązań związanych z wymianą;
 - zapewnienie finansowania mobilności przez wiele podmiotów.

3.4 Pierwszym zaleceniem przyjętym przez Parlament Europejski i Radę w celu ułatwienia działań Wspólnoty na rzecz mobilności było zalecenie nr 2001/613/WE dotyczące mobilności studentów, wolontariuszy, nauczycieli oraz osób podejmujących i prowadzących szkolenia we Wspólnocie ⁽⁴⁾. EKES opracował opinię ⁽⁵⁾ w sprawie tego zalecenia, w której stwierdzono, że dla urzeczywistnienia integracji europejskiej rozumianej jako utworzenie Europy obywateli oraz dla wzmocnienia konkurencyjności międzynarodowej konieczne jest korzystanie z mobilności praktycznie bez przeszkód.

3.4.1 W zaleceniu wezwano państwa członkowskie do:

- usunięcia przeszkód prawnych i administracyjnych, które utrudniają mobilność;
- zmniejszenia przeszkód językowych poprzez propagowanie nauki przynajmniej dwóch języków;
- wspierania różnych form pomocy finansowej, ułatwiającej przenoszenie stypendiów;
- propagowania europejskiego obszaru kwalifikacji;
- ułatwiania dostępu do wszelkich przydatnych informacji.

3.4.2 Ponadto zaproponowano szereg konkretnych środków dla studentów, młodych wolontariuszy, nauczycieli oraz osób podejmujących i prowadzących szkolenia.

3.5 W opinii z inicjatywy własnej ⁽⁶⁾ w sprawie Białej księgi dotyczącej polityki na rzecz młodzieży EKES stwierdził w odniesieniu do mobilności, że obecnie prawo do niej jest nadal czysto teoretyczne dla większości młodych ludzi. Można to wyjaśnić w szczególności brakiem możliwości i zasobów, nieuznawaniem wartości mobilności samej w sobie, nieuznawaniem kompetencji zdobytych dzięki mobilności, brakiem równości szans, oporami z punktu widzenia społecznego i kulturowego wobec idei mobilności, a także występowaniem barier prawnych i administracyjnych. Dlatego też należy zwrócić szczególną uwagę na przeszkody administracyjne występujące w państwach członkowskich, jeśli chodzi o zabezpieczenie społeczne, podatki, prawo do pobytu oraz uznawanie kwalifikacji uzyskanych zarówno w ramach edukacji formalnej, jak i nieformalnej.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 215 z 9.8.2001.

⁽⁵⁾ Zob. Opinia EKES-u z 27 kwietnia 2000 r. w sprawie wniosku dotyczącego zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie mobilności studentów, wolontariuszy, nauczycieli oraz szkoleniowców w obrębie Wspólnoty, sprawozdawca: Renate HORNUNG-DRAUS (Dz.U. C 168 z 16.6.2000), pkt 1.3.

⁽⁶⁾ Zob. Opinia EKES-u z 29 listopada 2000 r. w sprawie „Biała księga: polityka wobec młodzieży”, sprawozdawca: Jillian HASSETT (Dz.U. C 116 z 20.4.2001).

3.6 Mimo że instytucje europejskie podjęły wiele wysiłków, aby rozwiązać problemy określone już w zielonej księdze oraz problemy utrudniające mobilność młodzieży, nauczycieli, osób prowadzących szkolenia i badaczy, a także pomimo dobrych intencji wykazanych w planie działania na rzecz mobilności, niektóre z tych problemów nadal istnieją.

3.7 Możemy jednak podać również przykłady rozwiązań prawnych istniejących problemów. Należą do nich:

3.7.1 Przyjęte akty prawne:

- Dyrektywa 2004/38/WE w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich ⁽⁷⁾.
- Rozporządzenie 1408/71 i zastępujące je rozporządzenie 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczeń społecznych ⁽⁸⁾.
- Decyzja nr 2241/2004/WE dotycząca jednolitych ram wspólnotowych na rzecz przejrzystości kwalifikacji i kompetencji (Europass) ⁽⁹⁾.
- Dyrektywa 2005/36/WE w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych ⁽¹⁰⁾.
- Zalecenie 2006/961/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie mobilności transnarodowej w celach edukacji i szkolenia: Europejska Karta na rzecz Jakości Mobilności ⁽¹¹⁾.
- Zalecenie 3662/07 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie ⁽¹²⁾.

3.7.2 Środki, nad którymi obecnie prowadzone są prace:

- europejski system transferu i akumulacji punktów w kształceniu i szkoleniu zawodowym;
- uznawanie umiejętności nabytych poprzez działalność wolontariacką ⁽¹³⁾;
- strategia ramowa w sprawie wielojęzyczności ⁽¹⁴⁾.

⁽⁷⁾ D.U. L 158 z 30.4.2004.

⁽⁸⁾ Dz.U. L 166 z 30.04.2004.

⁽⁹⁾ Dz.U. L 390 z 31.12.2004.

⁽¹⁰⁾ Dz.U. L 255 z 30.9.2005.

⁽¹¹⁾ Dz.U. L 394 z 30.12.2006.

⁽¹²⁾ PE-CONS 3662/07.

⁽¹³⁾ Zob. Opinia EKES-u z 13 grudnia 2006 r. w sprawie „Działalność wolontariacka: jej rola w społeczeństwie europejskim i jej oddziaływanie”, sprawozdawca: Erika KOLLER, współsprawozdawca: Soscha ZU EULENBURG (Dz.U. C 325 z 30.12.2006).

⁽¹⁴⁾ Opinia EKES-u z 26 października 2006 r. w sprawie komunikatu Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów: Nowa strategia ramowa w sprawie wielojęzyczności, sprawozdawca: An LE NOUAIL MARLIÈRE (Dz.U. C 324 z 30.12.2006).

3.8 EKES wypowiedział się na temat tych kwestii w swoich opiniach, zajmując stanowisko w sprawie różnych aspektów mobilności wszystkich obywateli Unii, a w szczególności młodzieży. Ostatecznie mamy do czynienia z procesem decyzyjnym, który powinien rozwiązywać problemy w zakresie mobilności młodzieży europejskiej, a w którym niedookreślone pozostają pewne aspekty o bardzo dużym znaczeniu dla osiągnięcia założonego celu, którym jest upowszechnienie i ułatwienie mobilności.

3.9 Nie powinniśmy również zapominać o niektórych instrumentach dostępnych dla obywateli, których wykorzystanie oraz funkcjonowanie mogłoby zostać upowszechnione i usprawnione. Przykładem może być tu EURES — europejski portal mobilności zawodowej. Jego bazy danych powinny być łatwiej dostępne i systematycznie aktualizowane, zaś informacje w nich zawarte — monitorowane, gdyż czasami są zbyt suche. A przede wszystkim portal ten i sieć powinny być dostrzegalne dla obywateli.

3.10 Ponadto instytucje unijne powinny być może zastanowić się, w jakim stopniu młodzież zna poszczególne inicjatywy europejskie na rzecz mobilności. Kto wie, czym jest Europass, Youthpass czy też Europejska Karta na rzecz Jakości Mobilności? Czy państwa członkowskie wystarczająco o tym informują? Jakie programy na rzecz mobilności, poza programem Erasmus, zna młodzież? Upowszechnianie wiedzy o licznych istniejących możliwościach jest, zdaniem Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, jedną z form usuwania przeszkód dla mobilności.

4. Międzynarodowa mobilność młodzieży europejskiej. Stanowisko Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

4.1 Zdaniem Komitetu główną przeszkodą dla mobilności młodych Europejczyków jest brak rozwiązań problemów, na które wskazywano już wielokrotnie, oraz niezdolność do realizacji rozwiązań, które nieraz już proponowano.

4.2 Uważamy, że ważniejsze jest ukierunkowanie wysiłków na wspieranie skutecznego wdrażania już zaproponowanych środków niż powoływanie na nowo grup ekspertów, które zwrócą uwagę na te same, opisane już wcześniej i obecnie usuwane przeszkody.

4.3 Nie chcemy twierdzić, że nie jest konieczne ponowne ukazanie rzeczywistych trudności, które dotyczą naszej młodzieży podczas uczestnictwa w działaniach z zakresu mobilności oraz wymianach związanych z programem uczenia się przez całe życie⁽¹⁵⁾, Erasmus Mundus⁽¹⁶⁾, Młodzież w działaniu⁽¹⁷⁾ i Kultura⁽¹⁸⁾. Pragniemy jednak potwierdzić, że EKES uważa za priorytet przeprowadzenie wstępnej oceny. Trzeba

zatrzymać się i poważnie zastanowić się nad obecną sytuacją w tej bardzo istotnej dziedzinie, która bezpośrednio dotyczy młodzieży europejskiej.

4.4 Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny uważa, że konieczne jest ustanowienie grupy ds. koordynacji różnych dyrekcji generalnych odpowiedzialnych za tę dziedzinę, której konkretnym zadaniem byłoby dokonanie wyczerpującej analizy sytuacji, z uwzględnieniem następujących celów podstawowych:

- określenie przeszkód zauważonych i opisanych w przeszłości;
- stwierdzenie, jakie środki przyjęto na szczeblu UE, by pokonać te przeszkody (rozporządzenia, dyrektywy, decyzje, rezolucje, zalecenia itp.);
- określenie opisanych wcześniej i dotąd nierozwiązanych problemów, które są obecnie rozwiązywane za pomocą aktów prawnych;
- określenie opisanych problemów, co do których nie podjęto dotąd żadnych inicjatyw;
- wskazanie środków, które były proponowane, lecz nie zostały uwzględnione lub zastosowane przez państwa członkowskie.

4.5 Po przeprowadzeniu tej ogólnej analizy należałoby w usystematyzowany sposób zbadać sytuację młodych ludzi, dzieląc ich na grupy docelowe, w zależności od wspólnych cech ich sytuacji i napotykanymi problemami, tak jak przedstawiono to w pkt. 1.5 wniosków niniejszego dokumentu.

4.6 Dzięki takiej analizie, pamiętając o dużych różnicach w sytuacji wspomnianych grup, moglibyśmy skoncentrować działania instytucji europejskich i państw członkowskich na podjęciu działań bardziej ukierunkowanych, a mniej ogólnych. W ten sposób osiągnęlibyśmy większą efektywność środków i większą skuteczność w usuwaniu problemów związanych z mobilnością.

4.7 Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny, będący rzecznikiem zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego a jednocześnie organem konsultacyjnym o dużym doświadczeniu w zakresie analizy i opracowywania rozwiązań dla problemów związanych ogólnie z mobilnością, a w szczególności z poprawą sytuacji młodzieży na rynku pracy⁽¹⁹⁾, zwraca się do Komisji Europejskiej z ofertą współpracy, by osiągnąć wspomniane wcześniej cele. Należałoby przewidzieć konkretne środki na rzecz mobilności młodzieży, które zostałyby wsparte przepisami mającymi zastosowanie do wszystkich obywateli w zakresie przenoszenia uprawnień. Nasze doświadczenie i bliski kontakt ze społeczeństwem sprawiają, że jesteśmy w tej dziedzinie niezbędnym partnerem.

⁽¹⁵⁾ Dz.U. L 327 z 24.11.2006.

⁽¹⁶⁾ Dz.U. L 345 z 31.12.2003.

⁽¹⁷⁾ Dz.U. L 327 z 24.11.2006.

⁽¹⁸⁾ Dz.U. L 372 z 27.12.2006.

⁽¹⁹⁾ Zob. Opinia EKES-u z 12 marca 2008 r. w sprawie roli partnerów społecznych w poprawie sytuacji młodzieży na rynku pracy, sprawozdawca: Mario SOARES, współsprawozdawca: Eve PÄÄRENDSON, CES 500/2008.

4.8 EKES jest świadom, że podejmowane są środki mające na celu rozwiązanie konkretnych sytuacji, które w przeszłości stanowiły rzeczywiste przeszkody prawno-administracyjne dla mobilności oraz że przeszkody te są coraz mniejsze. Jednak należy stwierdzić, że nadal istnieją poważne problemy, a jako najbardziej wyraźny przykład można wymienić uznawanie i potwierdzanie wiedzy i umiejętności. Europejskie ramy kwalifikacji mogą być rozwiązaniem tej przeszkody, lecz na trudności w ich stosowaniu wskazano już w opinii EKES-u w tej sprawie ⁽²⁰⁾.

4.9 Ponadto w duchu konstruktywnej krytyki, którą EKES stosuje zawsze w swoich opiniach, Komitet będzie nieustannie popierał wszelkie działania prowadzące do usunięcia przeszkód dla korzystania z prawa do mobilności i swobodnego przemieszczania się. Niekiedy jednak przeszkody te wiążą się z aspektami innymi niż prawno-administracyjne. Komitet pragnie wymienić tutaj takie sytuacje jak niewystarczające zasoby młodych ludzi, którzy chcieliby skorzystać z działań na rzecz mobilności, uniemożliwiające części młodzieży przemieszczanie się w ramach wymienionych wcześniej programów; trudności w nauce języków, które tworzą barierę nie do przewyżczenia w

dostępie do innych krajów; a także niepewność co do sytuacji w kraju przyjmującym, o którym wie się niekiedy niewiele. Wreszcie istnieją też sytuacje, których rozwiązanie nie wymaga środków prawnych, lecz naszego pełnego zaangażowania. W istocie w dokumentach takich jak plan działania na rzecz mobilności uwzględniono już propozycje środków mających na celu rozwój wielojęzyczności, możliwości finansowania, demokratyzację mobilności poprzez zapewnienie dostępu do niej pod względem finansowym, poprawę warunków przyjmowania poszczególnych osób, nadanie im odpowiedniego statusu itp.

4.10 Wreszcie EKES pragnie podkreślić i przekazać następujące przesłanie: bardziej konieczne niż dalsze określanie przeszkód i rozwiązań jest wdrażanie odpowiednich środków w odpowiednio krótkim czasie, by wszystko to, co powiedziano i szeroko napisano na temat mobilności zostało zastosowane w praktyce. Zaangażowanie wszystkich zainteresowanych stron na rzecz urzeczywistnienia mobilności młodzieży i bardziej proaktywna realizacja różnych kierunków polityki europejskiej w tej dziedzinie mogą mieć zasadnicze znaczenie dla dokonania znaczącej zmiany obecnej sytuacji.

Bruksela, 29 maja 2008 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Dimitris DIMITRIADIS

⁽²⁰⁾ Zob. Opinia EKES-u z 30 maja 2007 r. w sprawie wniosku dotyczącego zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie, sprawozdawca: José Isaiás Rodríguez GARCÍA-CARO (Dz.U. C 175 z 27.7.2007).